

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/062-004/2010.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a dr. B. J. (az Igazgatótanács elnöke Budapest) és B. J. R. (ügyvezető igazgató) által képviselt **AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként érintett a dr. Cs. E. és T. Sz. (Budapest) által képviselt **Prémium Magánnyugdíjpénztár** (Budapest) - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács engedélyezi a Prémium Magánnyugdíjpénztárnak az AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztárba való beolvadásával létrejövő összefonódást.

A határozat felülvizsgálata a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhető a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A kérelmezett tranzakció

1. Az AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár és a Prémium Magánnyugdíjpénztár (a továbbiakban: Prémium) 2010. június 7-én Átalakulási tervet alakítottak ki. Az Átalakulási terv részeként aláírt megállapodás szerint a Prémium Magánnyugdíjpénztár beolvad az AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztárba.

2. A vállalkozások összefonódását eredményező ügylet részeként, illetve ahhoz kapcsolódóan az érintett vállalkozások versenykorlátozó megállapodást nem kötöttek.
3. A tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 28. §-ának (1), (2) és (3) bekezdései szerint eljárva az AXA 2010. július 6-án kérelemmel fordult a Gazdasági Versenyhivatalhoz (a továbbiakban: GVH), hogy a Tpv. 23. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti összefonódást engedélyezze.
4. A Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlásra nem volt szükség, így az eljárás indulásának napja az ügyintézésre rendelkezésre álló idő kezdőnapja is egyben. A felek kérelmet más versenyhatósághoz nem nyújtottak be.

II.

A tranzakció résztvevői

Az AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár

5. Az AXA 1998 óta a nyugdíjpénztári szolgáltatók piacának meghatározó szereplője. Az önkéntes nyugdíjpénztári ágazat 1995. december 21-én kezdte meg működését, majd 1997. szeptember 5-én a hazai pénztárak közül elsőként a magánnyugdíjpénztári ágazat is megkapta tevékenységi engedélyét. Az öt legnagyobb nyugdíjpénztár közé tartozó AXA a Stabilitás Pénztárszövetség tagja. Az elmúlt évek során bekövetkezett nyugdíjpénztári beolvadások eredményeképpen - Pannónia, BACA-Életerő, Diófa Borostyánkő, FÖTÁV - a pénztár taglétszáma megközelíti a 260 000 főt, vagyona közel 180 milliárd forint.
6. Az AXA magánnyugdíjpénztári üzletága több mint 180 ezer tagjával és 153 milliárd forintos vagyonával hazánk egyik vezető pénztára.
7. Az AXA az önkéntes nyugdíjpénztári üzletágban szintén jelentős piaci szereplő, több mint 72 ezer tagja és 29 milliárd forintos vagyona van. A pénztár az önkéntes nyugdíjpénztári piacon 2008-ban vagyon alapján 6., taglétszám alapján 5. helyen állt 4,2%-os, illetve 5,3%-os részesedéssel.¹
8. A pénztár ügyfelei a pénztár tulajdonosai is egyben. A pénztárak részére vagyonkezelő, letétkezelő, számlavezető, illetve a pénztári adminisztrációs feladatokat a pénztárakhoz kapcsolódó vállalkozások látják el. A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mnytv) 4. § (2) bekezdése szerint szolgáltatónak minősül különösen az, aki (amely) a pénztár részére letétkezelői tevékenységet folytat, amelyhez a pénztár a befektetési üzletmenetét, illetve a könyvelése, nyilvántartásai vezetését kihelyezte, illetve amely a pénztár részére tagszervezést végez, valamint a pénztár tagja részére járadékszolgáltatást teljesítő biztosítóintézet.
9. A vagyonkezelési tevékenységet az Mnytv. 66. § (4) bekezdése szerint a pénztár vagyonkezelését maga is végezheti, vagy szerződésben részben vagy egészben külső

---

¹ PSZÁF Aranykönyv, 2008.

vagyonkezelőre bízhatja. Az AXA vagyonkezelője az AXA Magyarország Befektetési Alapkezelő Zrt.. A letétkezelési tevékenységet a pénztár csak egy letétkezelőre bízhatja. Az AXA letétkezelője az UniCredit Bank Zrt.. Az AXA pénztári adminisztrációját az AXA Szolgáltató Kft. végzi.²

A Prémium Magánnyugdíjpénztár

10. A Prémium tevékenységét a svájci Winterthur csoport magyarországi leányvállalatai, a Winterthur Biztosító Zrt. és a Winterthur Pénztárszolgáltató Zrt. indította el 2006 júniusában. A Prémium a hazai piacon megszokott konzervatív befektetési politikájával szemben „progresszívebb” befektetési politikát kezdett követni, növelve a részvények arányát a pénztár portfóliójában.

11. A Prémium Magánnyugdíjpénztár vagyonát az AXA Magyarország Befektetési Alapkezelő Zrt. kezeli. A Prémium Magánnyugdíjpénztár 42 ezer tagjával és 20 milliárd forintos vagyonával a magánnyugdíjpénztári piacon kis szereplőnek mondható. 2008-ban vagyon alapján a 11., taglétszám tekintetében a 8. helyet foglalja el 1,16%-os, illetve 1,46%-os részesedéssel.³

III.

Az engedélykézési kötelezettség

12. A Tpv. 1. § alapján a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak (a továbbiakban az előzőek együtt: vállalkozás) a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására. E törvény hatálya alá tartozik, továbbá a vállalkozás külföldön tanúsított piaci magatartása is, ha annak hatása a Magyar Köztársaság területén érvényesülhet. A kérelem szerinti tranzakció két Magyarországon bejegyzett vállalkozás Magyarországon tanúsított magatartásának eredményeként jön létre, ezért arra a Tpv. hatálya a fentiek értelmében kiterjed.

13. A Tpv. 23. § (1) bekezdése a) pontja értelmében vállalkozások összefonódása (koncentrációja) jön létre, ha két, előzőleg egymástól független vállalkozás összeolvad, vagy egyik a másikba beolvad. A felek nem tartoznak egy vállalkozáscsoportba. Az 1. bekezdésre figyelemmel a Tpv. 23. § (1) bekezdés a) pontja teljesül, minek alapján a Versenytanács a Prémium AXA-ba történő kérelem szerinti beolvadását összefonódásnak minősítette.

14. A Tpv. 24. § értelmében a vállalkozások összefonódásához a GVH engedélye szükséges, ha valamennyi érintett vállalkozás-csoport, valamint az érintett vállalkozás-csoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti

---

² PSZÁF Aranykönyv, 2008.

³ PSZÁF Aranykönyv, 2008.

évben elért nettó árbevétele együttesen a tizenöt milliárd forintot meghaladja, és az érintett vállalkozás-csoportok között van legalább két olyan vállalkozás-csoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozás-csoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások nettó árbevételével együtt ötszázmillió forint felett van.

15. A Tpvt. 24. §-a (3) bekezdése szerint a pénztárak összefonódásánál nettó árbevétel helyett a tagdíjbevételt kell figyelembe venni. A Tpvt. 27. §-ának (1) bekezdése szerint számított 2009. évi tagdíjbevétel az AXA esetében hozzávetőleg 24 milliárd forint (ennek negy része a magánnyugdíjpénztár üzemeltetőhöz köthető), a Prémium esetében hozzávetőleg 5 milliárd forint. Az AXA önkéntes nyugdíjpénztári tevékenységéből származó tagdíjbevétele hozzávetőleg fele a Prémium tagdíjbevételének.

16. Figyelemmel a fentiekre megállapítható, hogy a felek együttes nettó árbevétele meghaladta a 15 milliárd forintot, illetve mind a kérelmező, mind a kérelmezett 2009. évi nettó árbevétele meghaladja az 500 millió forintot. Mindezek alapján a kérelmezett összefonódáshoz a Tpvt. 24. § (1) és (3) bekezdései alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

IV.

Az érintett piac

17. A Tpvt. 14. § (1) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. Az említett paragrafus (2) bekezdése szerint a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell vennie az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A (3) bekezdése szerint földrajzi terület az, amelyen kívül a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

18. Az engedélyezési kérelem kapcsán érintett piac – a kínálati és keresleti helyettesíthetőség nagyrészt jogi korlátokra visszavezethető hiánya miatt – a magán- és önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatások magyarországi piaca.

19. A tagdíj minimális, jövedelemhez kötött szintjét a Társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. Törvény (a továbbiakban: Tbj.) 33. § (1) bekezdése írja elő (8%), ami mellett korlátozott lehetőség van a tagdíj kiegészítésére (további 2% erejéig, önkéntes alapon). A tagok

jövedelme ezen hányadára nézve a fenti két termékpiac szolgáltatói elméletileg versenyben állnak egymással, azonban ezen piac mérete, és így a versenyzői interakció potenciális hatása elhanyagolható, minek következtében ezen kérdést a Versenytanács nem tartotta szükségesnek a továbbiakban figyelembe venni.

20. A nyugdíjpénztári tevékenység mindkét ága törvényileg részletesen szabályozott tevékenység. A pénztárak létrejöttének, működésének jelenlegi szabályozását az Mnytv. és az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Önytv.) adja. A szabályozás lényegi eleme mindkét esetben a PSZÁF tevékenységi engedélyének követelménye és a PSZÁF felügyelete. A magánnyugdíj mértékét, illetve a tagdíj kötelező összegét a magánnyugdíjpénztárak esetében a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) határozza meg.

21. Az Mnytv. 4. §-a szerint magánnyugdíjpénztári tevékenységnek minősül a pénztártagok felvétele, a tagok számára kötelezően fizetendő tagdíjak gyűjtése, a tagdíjakból származó vagyon befektetése, nyugdíjszolgáltatás nyújtása és egyösszegű kifizetés teljesítése egyéni számlavezetés alapján.

22. Az Önytv. 2. §-a szerint önkéntes kölcsönös biztosító pénztári tevékenységnek minősül a társadalombiztosítási és szociális ellátásokat kiegészítő, pótló, illetve ezeket helyettesítő szolgáltatások, továbbá az egészség védelmét elősegítő ellátások e törvényben foglaltak szerinti szervezése, finanszírozása és nyújtása, amely rendszeres tagdíjbefizetésekből, egyéni számlavezetés útján történik.

23. A magánnyugdíjpénztári szolgáltatás a pályakezdők számára kötelező, illetve az egyszer taggá vált biztosítottak – szűk kivételtől eltekintve – a magánnyugdíj rendszeréből nem léphetnek ki, csupán szolgáltatót válthatnak. Az önkéntes belépés korlátozott. Ezzel szemben az önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatás szabadon választható megtakarítási forma, a tagdíj mértéke szabad döntés függvénye, annak minimumát a pénztár alapszabálya határozhatja meg, felső szintje azonban nincs megszabva. A belépésre minden 16. életévét betöltött személy jogosult.

V.

Az összefonódás piaci hatásai

24. A Tpv. 30. § (1) bekezdése értelmében az összefonódási tranzakció engedélyezésére irányuló kérelem elbírálásakor az eljáró hatóságnak mérlegelnie kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat, melynek során az érintett piac szerkezetét, az érintett piacokon fennálló vagy lehetséges versenyt, a beszerzési és az értékesítési lehetőségeket, a piacra lépés

és a piacról történő kilépés költségeit, kockázatait, valamint műszaki, gazdasági és jogi feltételeit, az összefonódásnak az érintett piacokon folyó versenyre gyakorolt várható hatását, az érintett vállalkozások piaci helyzetét és stratégiáját, gazdasági és pénzügyi képességét, üzleti magatartását, bel- és külpiaci versenyképességét, illetve ezek várható változásait, az összefonódásnak a szállítókra, a közbeeső és a végső fogyasztókra gyakorolt hatását kell különösen vizsgálni.

25. A versenytanács egyebek mellett az összefonódás horizontális, vertikális, portfólió- és konglomerátumhatását vizsgálja a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 3/2009. számú Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) foglaltak szerint.

A nyugdíjpénztári szolgáltatások általános jellemzői

26. A piacon 19 magánnyugdíjpénztár és 65 önkéntes nyugdíjpénztár van, a nyugdíjpénztárak többsége vegyes pénztárként működik. A magánnyugdíjpénztárak egyelőre a felhalmozási szakaszban vannak, érdemi szolgáltatási tevékenység nélkül, szolgáltatással kapcsolatos kifizetéseket az önkéntes pénztárak teljesítenek.

27. A szektor tagdíjbevételei az elmúlt évben összességében csökkennek. Ezzel párhuzamosan a pénztárak működésének költségfedezettsége romlott, a befektetési teljesítmény azonban kedvezően alakult, mind a magán, mind az önkéntes ág esetében pozitív reálhozamot eredményezve.

Az önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatások magyarországi piaca

28. Ezen a piacon csak az AXA van jelen, viszonylag kis szereplőként.

A magánnyugdíjpénztári szolgáltatások magyarországi piaca

29. Az összefonódásban résztvevők a magánnyugdíjpénztári piacon egymás versenytársai, ezért az összefonódásnak van horizontális hatása.

30. A magánnyugdíjpénztári piac viszonylag koncentrált. 2009. június végén a három legnagyobb pénztár a teljes állomány 62%-át, az öt legnagyobb pénztár pedig a vagyont 81%-át kezelte, ugyanezen statisztikák a tagság megoszlását tekintve hasonló eredményeket adnak (65% és 84%).

31. A PSZÁF 2008-ra vonatkozó statisztikái szerint a magánnyugdíjpénztári piacon az AXA az OTP, AEGON, ING, Allianz után az ötödik legnagyobb szereplő. A Prémium kis szereplő a piacon, mind vagyon, mind taglétszám alapján mintegy 1%-os részesedéssel.

32. Az összefonódás révén az AXA vagyon alapján számított 8,2 %-os, illetve taglétszám alapján 6,2 %-os részesedése csekély mértékben, hozzávetőleg 1 százalékkal növekszik. A

piaci részesedések alapján számított, a piaci koncentráció mérésére szolgáló Herfindahl-Hirschman Index (HHI) változása ennek megfelelően minimális. A piaci környezetről írottakat, illetve egyéb piaci tényeket (pl. az adott évben pénztárt váltók arányának növekedése) is figyelembe véve a Versenytanács álláspontja szerint a felek piaci pozíciója alapján nem valószínűsíthető számottevő horizontális hatás fellépése az összefonódás következtében.

33. A Versenytanács álláspontja szerint az összefonódás következtében vertikális hatás fellépése nem valószínűsíthető. A Versenytanács megjegyzi, hogy a Prémium vagyont az összefonódás előtt is az AXA Magyarország Befektetési Alapkezelő Zrt. kezelte, az egyéb szolgáltatások tekintetében pedig a felek piaci pozíciója alapján vethető el vertikális kizárással kapcsolatos aggály.

34. A Versenytanács álláspontja szerint sem portfólió, sem pedig konglomerátum hatás fellépése nem valószínűsíthető az összefonódás következtében.

VI.

Az engedélyezés

35. A Tpv. 30. § (2) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

36. Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában – a vizsgáló indítványával egyezően – az összefonódást engedélyezi.

VII.

Eljárási kérdések

37. A GVH hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

38. A Versenytanács jelen esetben alkalmazhatónak találta a Tpv. 63. § (3) bekezdésének ac) pontját, mely szerint vállalkozások összefonódásának ellenőrzése során az eljárást befejező döntést a kérelem beérkezésétől, illetve a hiánypótlástól számított 35 munkanapon

belül kell meghozni, amennyiben az engedély a Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg.

39. Az eljárási díj megfizetéséről nem kellett rendelkezni, mert a kérelmező a Tpv. 62. § (1) bekezdése szerinti négymillió forintot előzetesen leróta.

40. A Versenytanács határozatát a Tpv. 73. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

41. Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. §-án alapul.

Budapest, 2010. augusztus 4.

dr. Dobos Gergely sk.
előadó versenytanács tag

dr. Szántó Tibor sk.
versenytanács tag

dr. Zavodnyik József sk.
versenytanács tag